

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Haku

Erityisavustus varhaiskasvatukseen, esiopetuksen ja alkuopetuksen lukemisen kulttuuria ja lukutaitoa vahvistaviin toimenpiteisiin 31.10.2019 - 05.12.2019 16:15

Hakijan nimi

Helsingin kaupunki

Osoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Sähköposti

helsinki.kirjaamo@hel.fi

Puhelinnumero

09 310 1691

 Annan suostumukseni hakemusta koskevien päätösten sähköiseen tiedoksiantoon.

Haettavan avustuksen määrä

690 000,00 €

Lisätiedot asiakkaasta

Toimintayksikkö / Aliorganisaatio

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala/Kehittämispalvelut

Hakemuksen yhteyshenkilö ja yhteystiedot

Katja Utti-Lankinen
Hankepäällikkö, Helsingin kaupunki/Kasvatuksen ja
koulutuksen toimiala

Sähköposti

katja.utti-lankinen@hel.fi

Puhelin

0405099281

Internetsivut

<https://www.hel.fi/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/fi>
<https://www.helsinkioppii.fi/fi/>**Avustusta koskevat tiedot**

Käyttötarkoitus

Lukuinnon kasvattaminen ja lukemisen kulttuurin vahvistaminen Helsingissä

Lyhyt kuvaus käyttötarkoituksesta

Hankkeen tarkoituksena on vahvistaa helsinkiläistä lukemisen kulttuuria niin eri varhaiskasvatuksen muodoissa kuin esi- ja alkuopetuksessa. Lukukoordinaattorit toimivat toiminnan jalkauttajina. Opettajien täydennyskoulutuksella vahvistetaan pedagogista osaamista ja menetelmiä, joilla oppijat innostetaan lukemisen ja monipuolisen kirjallisuuden pariin. Perheiden lukemisen kulttuuria vahvistetaan tapahtumilla ja lukuklubi-toiminnalla. Hankkeen toimenpiteiden rinnalle rakennetaan lukuaskeleet.

Haettavan avustuksen määrä

690 000,00 €

Avustuksen suunniteltu käyttöaika

01.02.2020 - 31.12.2022

Hankesuunnitelma

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tarvekuvaus

Helsingin varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelmissa lukeminen, lukemaan innostaminen ja tarinoiden kerronta, sanataide ja kirjallisuuteen monipuolisesti tutustuminen ovat tärkeänä kielellisten valmiuksien kehittymistä tukevana tavoitteina. Tiedostetaan kuitenkin tarve lukuinnostuksen lisäämiseen ja kasvatus- ja opetushenkilöstön täydennyskoulutuksen tarve. Lukemisen lisääminen on tunnistettu yhdeksi Helsingin kaupungin eriarvoisuuden vähentämisen ja syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiaohjelman toimenpidekärjeksi. Opettajan ääneenlukeminen on merkityksellistä eikä sen tule loppua, vaikka lapsi oppisi lukemaan itse. Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä vahvistetaan kotien lukemisen kulttuuria. Hanke toteutetaan sekä suomenkielisessä että ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa ja esi- ja alkuopetuksessa. Hanke tukee Helsingin kaupungin lapsen yhtenäistä opinpolkua, jossa huomioidaan lukemisen kulttuurin merkitys tasapainoiselle kasvulle ja oppimiselle.

Tavoitteet

Helsinkiläinen lukemisen kulttuuri vahvistuu ja luodaan pysyvät käytännöt lukuinnostuksen lisäämiseen. Käytännöt vakiinnutetaan osaksi varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen toiminnan suunnitelmia. Helsinkiläisen opinpolun rinnalle luodaan lukuaskeleet, joilla tuetaan lapsen lukuinnostuksen kehittymistä ja vahvistetaan lukemisen jatkumoa varhaiskasvatuksesta perusopetukseen. Lapset saavat monipuolisia luku-elämyksiä ja innostuvat kirjallisuudesta. Lukuaskeleet toimivat esi- ja alkuopetuksen yhteistyön vahvistajina osana yhdessä oppimisen suunnitelmia, jotka laaditaan vuosittain vahvistamaan yksittäisen päiväkodin ja koulun välistä yhteistyötä. Opettajien tietoisuus kirjallisuuspohjaisesta kielen ja kirjallisuuden opetuksesta lisääntyy, kollegiaalinen tiedon jakaminen vahvistuu ja opettajilla on enemmän työvälineitä käytössään lukemista vahvistavan pedagogiikan toteuttamiseen. Täydennyskoulutusta toteutetaan monipuolisesti. Kirjasto-yhteistyö ja koulukirjastojen toiminta vahvistuu.

Toteutustapa

Palkataan lukukoordinaattorit suomen- ja ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä esi- ja alkuopetukseen. Lukukoordinaattoreiden tehtävänä on tehdä tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen yksiköiden ja perusopetuksen sekä muiden paikallisten toimijoiden kuten kirjastojen, teattereiden ja urheiluseurojen kanssa. Koordinaattori innostaa lukevaa yhteisöä kokeilemaan uudenlaisia yhteisöllisen lukemisen tapoja, liittyy yhteen toimijoita, jotka eivät välttämättä lukisi yhdessä ja toteuttaa oppijoille pedagogisesti suunniteltuja lukemiskulttuuria edistäviä tuokioita, jotka toimivat myös opettajien koulutuksena. Lukukoordinaattori on mukana tukemassa esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä järjestämällä yhteisiä toiminnallisia lukuhetkiä ja vahvistaa lukukummitoimintaa. Oppijoille ja opettajille luodaan toimivia lukupiirimalleja, joissa mahdollisuus esimerkiksi kirjavinkkauksiin. Opettajille järjestetään täydennyskoulutusta, seminaareja ja lukufoorumeita, joissa uusi tutkimustieto, hyvät käytännöt ja ikäryhmälle sopivaan ja eri genret huomioivaan kirjallisuuteen tutustuminen korostuvat. Opettaja koulutetaan toteuttamaan elämyksellistä kirjallisuuskasvatusta erilaisin luovin keinoin ja myös digitaalisia välineitä hyödyntämällä. Leikkipuistoissa järjestetään lukukubeja, joissa perheille tarjotaan toiminnallisia lukutuokioita, kirjavinkkejä ja mahdollisuus lainata kirjakasseja. Lukuklubit toimivat yhteistyössä aamu- ja iltapäivätoiminnan ja perhepäivähoitajien kanssa. Lukukubeilla tuetaan myös monikielisten perheiden oman äidinkielen kirjallisuuden lukemista lapselle. Lapsia innostetaan lukemaan yhdessä hyödyntämällä esimerkiksi pedagogisia pakohuonepelejä. Digitaalista oppimateriaalia hankitaan tukemaan lukemisen kulttuuria. Hankitaan monikielinen äänikuvakirjapalvelu, jolla tuetaan S2-lasten osallistumista lukuhetkille sekä lisätään lasten lukuintoa. Oppimisen ympäristöt suunnitellaan lukemista innostaviksi (lukumateriaalia monipuolisesti saatavilla, rauhallisia lukusoppia).

Haetaanko avustusta usean yhteisön hankkeeseen?

Ei

Yhteistyötahot

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Muut keskeiset yhteistyökumppanit

Hankkeen ohjausryhmänä toimii jo toiminnassa oleva lukemisen kulttuuria ja kirjastoyhteistyötä vahvistava ryhmä, jossa eri toimijat yhdessä kaupungin asiantuntijoiden kanssa ohjaavat ja suunnittelevat hankkeen etenemistä. Lukemisen edistämiseksi huomioidaan Helsingin strategiset hankkeet, kuten Mukana-ohjelma, Hiilineutraali Helsinki ja Liikkumishjelma. Esimerkiksi paikallisten urheiluseurojen edustajat voivat tulla lukemaan varhaiskasvatuksen toimipisteisiin ja kouluihin ikätasolle sopivaa kirjallisuutta ja esikuvina innostaa lukuharrastuksen pariin. Kirjastot ovat tärkeä yhteistyökumppani, joiden kanssa yhteistyössä suunnitellaan ja toteutetaan lukemista tukevia toimintoja. Lukukeskus on keskeinen yhteistyökumppani, jonka Lue lapselle- ja Lukulahja-kokonaisuuksia ja materiaaleja hyödynnetään muun muassa lukukoordinaattoreiden työssä. Celia toimii yhteistyökumppanina mm. tukea tarvitsevien lasten lukemisen tukemisessa sekä opettajien täydennyskoulutuksessa. Lukukoordinattorit verkostoituvat muiden lukukoordinaattoreiden kanssa valtakunnallisella tasolla. He tekevät lisäksi vahvaa yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa.

Hankkeen arvioitu maantieteellinen laajuus

Hanke toteutetaan paikallisesti Helsingin alueella. Hankkeessa tehdään kuitenkin tiivistä yhteistyötä muiden erityisavustusta saaneiden kuntien kanssa ja hyödynnetään mahdollisuuksia hyvien käytäntöjen jakamiseen.

Kohderyhmä

Hankkeen kohderyhmänä ovat kaikki helsinkiläiset kunnalliset suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuksen yksiköt, avoin varhaiskasvatus, perhepäivähoitajat, esiopetusryhmät sekä alkuopetuksen luokat, ryhmien lapset sekä kasvatus- ja opetushenkilöstö. Lisäksi hankkeessa vahvistetaan lasten perheiden lukemisen kulttuuria.

Hankkeeseen osallistuvien henkilöiden määrä (arvio)

Kasvatus- ja opetushenkilöstö: noin 3500-4000

Osallistuvat lapset: noin 30 000

Muut henkilöt, kuten hankkeen koordinaatio, lukukoordinaattorit ym.: noin 10

Hankkeeseen osallistuvien vapaaehtoisten määrä (arvio)

Miten hankkeen kohderyhmä osallistuu toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?

Oppijoille luodaan mahdollisuuksia tuoda esiin omia ideoitaan ja lukuvinkkejä. Oppijat ovat aktiivisesti mukana toteuttamassa erilaisia lukemiseen kannustavia tempauksia ja suunnittelemassa oppimisympäristöjä.

Helsingissä toimii erilaisia opettajista, päiväkotien johtajista, rehtoreista ja asiantuntijoista koottuja ryhmiä. Näiden verkostojen asiantuntemusta hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa hankkeen aikana. Lisäksi Helsingissä toimii toimialatasoisesti eri oppiasteilta olevien asiantuntijaopettajien verkosto, jotka voivat tarvittaessa olla osana myös tätä hanketta huomioiden muussa kehittämistyössään hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet.

Varhaiskasvatuksen ja esi- ja alkuopetuksen kasvatushenkilöstölle järjestettävän koulutuksen yhteydessä on mahdollista vaikuttaa hankkeen suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin.

Aikataulu

Hankkeen alkamispäivämäärä on sama kuin erityisavustuksen myöntämispäivämäärä.

2020 alkaen Lukukoordinaattoreiden rekrytointi ja perehdytys, yhdessä hankkeen sidosryhmien kanssa hankkeen toteuttamisen suunnitelma. Erilaisia varhaiskasvatuksen yksiköissä, esi- ja alkuopetuksessa toteutettavia toimintoja toteutetaan koko hankkeen ajan ja arvioidaan säännöllisesti. Täydennyskoulutus toteutetaan aikataulullisesti muuta toimintaa tukien.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tulokset

Hankkeen tuloksena tieto ja osaaminen lapselle lukemisen merkityksestä on lisääntynyt niin varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen opettajien keskuudessa kuin helsinkiläisissä perheissä. Lukutaito on parantunut ja lukeminen lisääntynyt. Yhteistyökumppaneiden kanssa toimiminen on luontevaa ja tiivistä.

Hankkeen aikana rakennetut lukuaskeleet ovat tulleet osaksi opinpolkua. Esiopetuksen ja alkuopetuksen yhteisen oppimisen suunnitelmissa huomioidaan lukemisen kulttuurin vahvistaminen konkreettisin toimenpitein.

Tulosten hyödyntäminen

Lukuaskeleet jäivät toimintatavaksi myös hankkeen päättymisen jälkeen. Toimialalla työskentelevä kyseisen aihealueen pedagoginen asiantuntija huolehtii lukuaskeleiden ja leikkipuistojen lukuklubien organisoinnista myös hankkeen päättymisen jälkeen. Lukuaskeleet liitetään osaksi kaupungin kehitteillä olevaa Kulttuuripolkua.

Hankkeesta tiedotetaan aktiivisesti Helsinki Oppii -sivustolla, sosiaalisessa mediassa sekä kaupungin sisäisissä tiedotuskanavissa, joista hankkeen tuloksia on mahdollista hyödyntää sekä kaupungin sisällä että laajemmin.

Hankkeen aikana luodut yhteistyöverkostot vakiinnutetaan ja hankkeen ohjausryhmän on mahdollista jatkaa yhteistyöverkoston ylläpitoa myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Mitä tiedonkeruumenetelmiä / mittareita tullaan käyttämään hankkeen tulosten osoittamiseksi?

Opettajille toteutettavat kyselyt, opettajien lukufoorumeissa jaetut kokemukset ja palautteet, tarvittaessa osaamista kartoittavat kyselyt ja muut opettajilla toteutettavat kartoitukset. Tutkimuserustaisten tulosten kerääminen lukuaskeleiden vaikutuksista lukemisen lisäämiseen. Huoltajille tehtävät asiakaskyselyt lukuklubien toiminnasta sekä kävijämäärien kerääminen toiminnan laajuuden kartoittamiseksi. Tiedonkeruussa ja tutkimuksellisen tiedon keräämisessä on mahdollista etsiä yhteistyökumppaneita esimerkiksi helsinkiläisistä korkeakouluista.

Miten hanke vastaa hakuilmoituksessa esitettyihin hakukohtaisiin myöntöperusteisiin?

Hanke kohdennetaan myöntöperusteiden mukaisesti varhaiskasvatukseen sekä esi- ja alkuopetukseen huomioiden Helsingin laajat erilaiset palvelut (päiväkodit, koulut, leikkipuistot, avoin varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäivätoiminta).

Hankkeessa toteutetaan vahvaa yhteistyötä sekä kirjastojen että Lukukeskuksen ja Celian kanssa vahvistaen jo olemassa olevia yhteistyön muotoja sekä luomalla uusia entistä toimivampia.

Kodin ja varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä vahvistetaan monipuolisilla toimenpiteillä: leikkipuistojen Lukuklubien toteuttaminen, yhteistyö muiden toimijoiden kanssa, monikielisten perheiden lukemisen vahvistaminen, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen lukukulttuuria vahvistamalla.

Miten hanke vastaa hakuilmoituksessa esitettyihin, ministeriöstä myönnettävien avustusten yleisiin perusteisiin?

Hakemuksessa esitellyt hankkeen suunnitelmat ja toimintatavat ovat yhteiskunnallisesti hyväksyttävissä ja ne noudattavat valtionavustuksen käytölle asetettuja tavoitteita. Hankkeen kohderyhmä on laaja ja toimenpiteet tavoittavat merkittävän osan väestöstä. Hankkeen aikana luotuja käytänteitä on mahdollista laajentaa ja ottaa käyttöön myös Helsingin ulkopuolella, jolloin hankkeen tulokset voivat laajentua valtakunnalliselle tasolle. Hanke sidotaan tiiviisti jo käynnissä tai kehittämissä oleviin Helsingin kaupungin strategisiin toimenpiteisiin, jolloin hankkeen toimintatavat sidotaan osaksi toimintaa myös hankkeen päättymisen jälkeen.

Luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttö

Hankkeessa ei käytetä luvattonta ulkomaista työvoimaa eikä hakijalla ole rangaistuksia luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä tai maahanmuuttoviraston määräämiä seuraamusmaksuja laittomasti maassa oleskelevien palkkaamisesta.

Muuta

Talousarvio

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kustannusarvio		
Henkilöstökulut	450 000,00 €	
Toimitilakulut, jotka aiheutuvat hankkeesta	5 000,00 €	
Ulkopuoliset palvelut	30 000,00 €	
Muut kulut		
- Digitaalinen oppimateriaali	200 000,00 €	
- Kirjallisuus	5 000,00 €	
Yhteensä	690 000,00 €	

Listaa tehtävät, joissa henkilön vuositulot sivukuluineen tai palkkio ylittää 80.000 euroa

Rahoitussuunnitelma		
OKM:ltä haettava avustus	690 000,00 €	
Oma rahoitus	69 000,00 €	
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
Lainat		
Muu rahoitus		
Yhteensä	759 000,00 €	91.00%

Hakukohtaiset kysymykset

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten lukumäärä

26 920,00

Kuinka moni näistä lapsista osallistuu esiopetukseen

5 715,00

1-2 vuosiluokilla olevien lasten lukumäärä

10 790,00

Liitteet**Hyväksynyt**

05.12.2019

Katja Utti-Lankinen

Hakemus on hyväksytty yhteisön allekirjoitussääntöjen mukaisesti

Liitteet

Otsikko	Tiedosto	Päiväys
----------------	-----------------	----------------